

MIIFID II – СЕРИОЗНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПРЕД НАДЗОРА, И ПРЕД ПАЗАРА

От 03.01.2018г. на територията на Европейския съюз ще се прилага нова правна рамка в областта на пазарите на финансови инструменти. Една съществена част от изискванията, установени с MiFID I, както и имплементиращата Директива и имплементиращия регламент към MiFID I, се запазват. Същевременно, новата регулация въвежда някои чувствителни различия от досегашната, които имат за цел да увеличат прозрачността на пазарите на финансови инструменти, да засилят защитата на инвеститорите и да укрепят тяхното доверие при получаването на инвестиционни услуги.

Новата регулация в областта на пазарите на финансови инструменти не се изчерпва единствено с правилата, установени в MiFID II. Условно правната рамка се разделя на три нива:

1. Първо ниво на регулация - MiFID II и MiFIR. Директивата и регламентът са законодателни актове, които уреждат основните обществени отношения на пазарите на финансови инструменти в ЕС;
2. Второ ниво на регулация – делегираните актове и актовете за изпълнение. MiFID II и MiFIR предвиждат приемането на 69 делегирани актове и актове за изпълнение. Тези актове стават част от правния мир под формата на делегирани регламенти, регламенти за изпълнение и една делегирана директива, издадени от Европейската комисия;
3. Трето ниво на регулация - Европейският орган за ценни книжа и пазари приема насоки, с цел налагане на последователни, ефикасни и ефективни надзорни практики в рамките на ЕС и осигуряване на общо, еднакво и последователно прилагане на правото на Съюза. MiFID II и MiFIR предвиждат приемането на насоки в десет области на регулация.

За новия режим е характерна изключително високата степен на хармонизация. Това е осигурено, от една страна, от обстоятелството, че двете директиви, които следва да бъдат транспонирани в националните законодателства, са директиви при максимум хармонизация, а от друга страна, от големия брой пряко приложими регламенти, чиито разпоредби ще се прилагат пряко на териториите на всички държави членки.

Една от съществените промени, които внася MiFID II, е свързана с предоставянето на законова регламентация на три нови правни субекта с общо наименование доставчици на услуги за докладване на данни, както и на ново място за търговия.

Доставчиците на услуги за докладване на данни са три вида – организиран механизъм за публикуване, организиран механизъм за докладване и доставчик на консолидирани данни. Тези субекти ще предоставят услуги във връзка със задълженията, които MiFIR въвежда за инвестиционните посредници и местата за търговия, свързани с оповестяване на информация, консолидиране на данни и докладване на сключените сделки с финансови инструменти пред компетентните органи. Доставчиците на услуги за докладване на данни ще могат да предоставят услугите на инвестиционните посредници и местата за търговия въз основа на издаден лиценз от компетентен орган на държава членка и ще подлежат на надзор от него.

С MiFID II се създава ново място за търговия – организирана система за търговия (OCT). OCT е многостранна система, която не е регулиран пазар или многостранна система за търговия и в която многобройни интереси на трети лица за покупка и продажба на облигации, структурирани финансови продукти, квоти за емисии или деривативите могат да взаимодействат в системата по начин, който води до сключване на договор. Предвидено е, че организирането на OCT от инвестиционен

MIIFID II – SERIOUS CHALLENGES BEFORE THE SUPERVISORY AUTHORITY AND THE MARKET

As of the 3rd of January 2018 a new legal framework in the field of markets in financial instruments is going to be into force on the territory of the European Union. An important part of the requirements set by MiFID I as well as the implementing directive and the implementing regulation to MiFID I are kept. At the same time, the new regulation implements some significant changes from the existing legal framework which aim to increase the transparency of the markets in financial instruments, to increase the investors' protection and to strengthen their confidence in investments services.

The new regulation in the field of markets in financial instruments is not exhausted only with the rules implemented by MiFID II. Provisionally, the legal framework can be divided in three levels:

1. First level of regulation - MiFID II and MiFIR. The directive and the regulation are legal acts which regulate the main social relations in the field of markets in financial instruments in the EU;
2. Second level of regulation – delegated acts and acts for implementation. MiFID II and MiFIR foresee the implementation of 69 delegated acts and acts for implementation. These legal acts are part of the legal space in the form of delegated acts, regulations for implementation and one delegated directive issued by the European Commission;
3. Third level of regulation – the European Securities and Market Authority adopts guidelines aiming to impose consistent, effective and efficient supervisory practices within the EU and providing a common, identical and consistent application of the EU law. MiFID II and MiFIR foresee the adoption of guidelines in ten fields of regulation.

The new regime is characterized by very high level of harmonization. On the one hand, it is provided due to the fact that both directives which should be transposed in the national legislations are directives with maximum level of harmonization. On the other hand, it is the significant number of directly applicable regulations whose provisions would be directly applied on the territory of each member state.

One significant change imposed by MiFID II is related with providing legal regulation of three new legal objects with the common name data reporting service providers as well as the implementation of a new venue for trading.

There are three types of data reporting service providers – organized mechanism for publishing, organized mechanism for reporting and provider of consolidated data. These new players are going to provide services related with the obligations which MiFIR implements for investment intermediaries and venues for trading related with the announcement of information, consolidation of data and reporting of the concluded transactions with financial instruments in front of the competent authorities. Data reporting service providers will be able to provide services to investment intermediaries on the basis of a license issued by the national competent authority in the respective member state which is also going to supervise them.

A new venue for trading is created by MiFID II – organized trading facility (OTF). OTF is a multilateral trading facility which is neither a regulated market nor a multilateral trading system where third parties can interact for buying and selling bonds, structured financial products, quotes for emissions or derivatives in a way

посредник или пазарен оператор, ще е обект на лицензиране и на регулаторни изисквания.

Докато MiFID I предоставяше опция за транспониране на разпоредбите, които уреждат статута на обвързания агент, с MiFID II държавите членки са задължени да въведат съответните норми в националните си законодателства. С оглед на това, в българската правна система, считано от 03.01.2018 г., ще бъде регламентирана фигурата на обвързания агент.

Структурираните депозити попадат в обхвата на MiFID II, като MiFIR въвежда правомощия за компетентния орган да наблюдава пазара на структурирани депозити и да забрани или ограничи пускането на пазара, продажбата и разпространението на структурирани депозити за територията на своята юрисдикция.

С новият правен режим се въвеждат допълнителни изисквания към систематичните участници. Систематичният участник е инвестиционен посредник, който извършва търговия за собствена сметка по организиран, редовен, систематичен и значителен начин, когато изпълнява нареждания на клиенти извън регулиран пазар, МСТ или ОСТ, без да организира многостранна система. По отношение на систематичните участници, а така също и по отношение на инвестиционните посредници, търгуващи на извънборсови пазари, се прилагат изискванията за прозрачност, установени в дял трети от MiFIR.

С цел насърчаване на търговията с финансови инструменти, емитирани от малки и средни предприятия, MiFID II регламентира възможността многостранната система за търговия да бъде регистрирана като пазар за растеж на малки и средни предприятия.

С MiFIR се разширява обхвата на финансовите инструменти, сделките с които следва да бъдат докладвани пред компетентните органи. Отделно от това, с делегиран регламент на Европейската комисия, се установява единен формат, чрез който задължените субекти ще предоставят информация на надзорния орган за сключените сделки. Предвидено е, че отчетите за сключените сделки се предоставят пред компетентния орган или от самия инвестиционен посредник от ОМД, който действа от негово име, или от мястото за търговия, чрез чиито системи е сключена сделката.

Една значителна част от MiFID II е посветена на защитата на инвеститорите.

При категоризацията на клиентите е предвидена възможност за професионалните клиенти, в това число институционалните инвеститори, да поискат третиране като непрофесионални клиенти, при което инвестиционните посредници могат да се съгласяват да предоставят по-висока степен на защита. Когато клиентът на инвестиционен посредник е професионален инвеститор, инвестиционният посредник трябва да го информира преди предоставянето на услуги, че въз основа на информацията, с която разполага, го категоризира като професионален клиент и ще бъде третиран като такъв освен, ако инвестиционният посредник и клиентът не се споразумят същият да бъде третиран като непрофесионален клиент. Освен това, инвестиционният посредник трябва да информира клиента, че той може да поиска изменение на условията на споразумението, за да си осигури по-висока степен на защита.

MiFID II въвежда задължение за инвестиционния посредник, който създава финансови инструменти за продажба на клиенти, в процеса на одобрение на продуктите да идентифицира целевия пазар на всеки финансов инструмент, който създава и да гарантира, че всички рискове на този пазар са оценени и планираната стратегия за разпространение на финансовия инструмент е в съответствие с целевия пазар.

С новия правен режим се променят съществуващите правила за извършване на оценка на клиента при предоставяне на инвестиционни услуги. Запазва се досегашната регулация, че при предоставяне на услугите "управление на портфейл" и "инвестиционен съвет" (с това понятие ще се замени действащото понятие "инвестиционна консултация") инвестиционният посредник събира по-широка по обхват информация от клиента и извършва по-комплексна оценка. MiFID II въвежда допълнително изискването при предоставянето на инвестиционен съвет клиентът да получи писмен документ, който обосновава защо съветът, който е получил, е подходящ за него. Въвежда се задължение за информиране на клиента, дали съветът се предоставя на независима база, като независимостта в този случай е свързана с изследване на широк кръг от финансови инструменти и спазване на забраната за приемане на такси, комисиони или други парични или непарични облаги от трето лице.

Промени се предвиждат и в правилата, които изискват от

that leads to conclusion of a contract. The OTF is foreseen to be organized by an investment intermediary or a market operator and it will be subject of licensing as well as to regulatory requirements.

While MiFID I provided options for transposition of the provisions which arrange the statute of the tied agent, the member states are obliged by MiFID II to implement the respective legal regulations in their national legislations. Therefore, the figure of the tied agent is going to be regulated in the Bulgarian legal system as of the 3rd of January 2018.

Structured deposits fall within the scope of MiFID II as MiFIR implements powers for the competent authorities to observe the market on structured deposits and to ban or limit the creation, distribution and market sale of structured deposits on the territory of the respective member state jurisdiction.

The new legal framework implements additional requirements for the systemic internalizers. The systemic internalizer is an investment firm that trades on its account on organized, frequent and systemic basis when it deals with clients' orders outside a regulated market, multilateral trading facility or organized trading facility without organizing a multilateral system. The requirements for transparency set in part three of MiFIR are applied both for systemic internalizers and investment intermediaries.

In order to encourage the trade with financial instruments issued by small and medium enterprises MiFID II regulates the possibility the multilateral trading facility to be registered as a market for growth for small and medium enterprises.

MiFIR widens the scope of financial instruments as well as the transactions that should be reported before the competent authorities. Additionally, a standardized format in which the supervised entities are going to report the information about the concluded transactions before the supervisory authorities is set by a delegated act of the European Commission. It is foreseen the reports for the concluded transactions to be submitted either by the approved reporting mechanism (ARP) that acts on behalf of the investment intermediary or by the trading venue where the transaction was concluded.

A significant part of MiFID II is dedicated to investors' protection.

A category for professional clients is foreseen, incl. institutional investors that can request to be treated as non-professional clients which provides possibility for investment intermediaries to agree on providing higher level of protection. When the client of the investment intermediary is a professional investor the investment intermediary should inform her/him before providing services that on the basis of the available information the client will be categorized as a professional clients and she/he will be treated like that unless the client and the investment intermediary agree the client will be treated as a nonprofessional investor. Besides, the investment intermediary should inform the client that she/he is allowed to request for amendments in the agreement in order to provide higher level of protection.

MiFID II implement obligation for the investment intermediary, which creates financial instruments for sale to clients in the process of products' approval to identify the targeted market of each financial instrument which is created in order to guarantee that the existing risks on that market are estimated and the strategy for distribution of those financial instruments is in accordance with the targeted market.

The new legal framework changes the existing rules for client's assessment when she/he is offered investment services. The current regulation is kept but when offering services as "portfolio management" and "investment advice" (this term is going to replace the current one "investment consultation") the investment intermediary is going to collect more detailed information from the client and to perform more complex assessment. MiFID II implements an additional requirement when an investment advice is offered the client should receive a written document which explains why the advice provided to the client is suitable for her/him. A requirement to inform the client whether the advice is independent or non-independent is implemented as the independent advices is related with a wider range of financial instruments and a ban for inducements, commissions and monetary or non-monetary benefits received by third party.

Алианц Банк
България АД

Банка ДСК ЕАД

Банка Пиреос
България АД

Българо-
Американска
кредитна банка АД

Българска банка
за развитие АД

Инвестбанк АД

Интернешънъл
Асет Банк АД

Обединена
българска
банка АД

Общинска
банка АД

ПроКредит Банк
/България/ АД

Първа
инвестиционна
банка АД

Райфайзенбанк
/България/ ЕАД

СИБАНК ЕАД

Сосиете Женерал
Експресбанк АД

Тексим Банк АД

Ти Би Ай Банк ЕАД

Токуда Банк АД

Търговска банка
"Виктория" ЕАД

Търговска
банка Д АД

УниКредит
Булбанк АД

Централна
кооперативна
банка АД

Юробанк
България АД

АСОЦИИРАНИ
ЧЛЕНОВЕ

БНП Париба -
клон София

ИНГ Банк Н.В. -
клон София

ИШБАНК АГ -
клон София

Ситибанк Европа
АД, клон България

Те Дже Зираат
Банкасъ -
клон София

инвестиционния посредник да действа в най-добър интерес на клиента, в това число дефиницията на понятието "най-добро изпълнение". Най-добро изпълнение на подадено нареждане след 03.01.2018г. ще е налице, когато инвестиционният посредник е предприел всички достатъчни стъпки за изпълняване на най-добър резултат за клиента, при отчитане на всички относими към изпълнението обстоятелства, в това число, цена, разходи, скорост на изпълнение на нареждането, вероятности за изпълнение, сетълмент. Политиката за изпълнение на нареждания трябва да е формулирана точно и ясно и да съдържа достатъчна информация за начина, по който инвестиционният посредник ще изпълнява нарежданията. Клиентът предварително следва да се съгласи с приетата от инвестиционния посредник политика за изпълнение на нареждания. Инвестиционните посредници трябва да публикуват поне веднъж годишно информация за първите пет места на изпълнение на нареждания по отношение на обема на сделките.

Инвестиционните посредници трябва да предприемат действия за записване на телефонни разговори, срещи, електронна кореспонденция, които могат до доведат до сключване на сделки.

В заключение следва да се посочи, че новите положения в MiFID II са взети предвид и са отразени в проекта за нов Закон за пазарите на финансови инструменти, като новият правен режим е предизвикателство, не само за инвестиционните посредници и местата за търговия, които следва да приведат дейността си в съответствие с новата по-засилена регулация, но така също и за надзорните органи, които следва да съблюдават спазването на тези правила.

Карина Караиванова
Председател на КФН

НОВИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД АЛТЕРНАТИВНОТО РЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕТЕ ВЪВ ФИНАНСОВАТА СИСТЕМА

Помирителната комисия за платежни спорове (ПКПС) и Секторната помирителна комисия за финансови услуги (СПКФУ) са органите за алтернативно решаване на споровете, съществуващи в националната финансова система. Ето защо, те са "лакмус" за критичните точки в отношенията между банките, финансовите и платежни институции, от една страна и клиентите, от друга.

Помирителната комисия за платежни спорове има дългогодишно, добре познато присъствие в тази среда. Новият правилник (ДВ, бр. 101/2015г.) доведе до усъвършенстване на дейността ѝ. Комисията решава възникналите спорове между доставчици и ползватели на платежни услуги само, ако те попадат в предметния обхват на платежна услуга по чл. 4 от ЗПУПС и не се произнася по претенции за претърпени неимуществени вреди, неоснователно обогатяване и непозволено увреждане, които могат да се докажат по съдебен ред. По този начин се преодолява неправилната практика комисията да бъде сезирана с искания да се произнася за претърпени "морални щети" от клиенти. Въведенният горен праг на имуществената стойност на претенцията – до 25 000 лв., отстрани и възможността търговци да търсят правно решаване на търговски спорове на висока имуществена стойност. Сега се осигурява, каквото е духът и смисъла на помирителното производство, евтин достъп до правна помощ на граждани и търговци при спорове за сравнително ниски суми, без да се налага те да водят съдебни дела.

Споровете се отнасят най-вече до платежни операции без физическо присъствие на инструмента, към интернет търговци и чрез използване на интернет банкиране, извършени със статична парола за допълнителна сигурност - 3D Secure. През последните години констатираме, че неразрешените платежни операции с физическото присъствие на платежния инструмент се дължат най-вече на кражбата на платежния инструмент, кодиран с микропроцесор ("чип"), което изключва неговото копиране. Кражбата на инструмента се извършва непосредствено след пазаруване в хипермаркет, след покупка на електронни билети на аерогара или автогара и при други хипотези на използване на картата на оживени, общодостъпни места. Информацията за защитните характеристики на инструмента се извлича чрез различни престъпни методи, след което картодържателят става обект на целенасочена кражба.

Amendments are also foreseen in the rules which require the investment intermediary to act on the client's best interest in the meaning of the definition of the term "best execution". The best execution of the submitted order will be considered as of the 3rd of January 2018 in the cases when the investment intermediary has undertaken all the necessary actions to achieve the best result for the client by considering all the relevant circumstances including price, expenses, time for executing the client's order, possibility for execution and settlement. The policy for execution of the orders should be clear and it must contain enough information about the way in which the investment intermediary is going to execute the orders. The client should agree in advance with the policy adopted by the investment intermediary for the execution of the orders. The investment intermediaries should publish at least once a year information about the first five places in terms of the amount of transactions for the execution of the orders.

The investment intermediaries should undertake activities to record phone conversation, meetings, electronic correspondence which can lead to execution of transactions.

In conclusion, it should be noted that the new proposals in MiFID II are taken into consideration and they are reflected in the new Law on Markets in Financial Instruments as the new legal regime is a challenge not only for investment intermediaries and trading venues which should comply with the requirements for stricter regulation but also for the supervisory authorities which should observe the compliance with the new rules.

Karina Karaivanova
Chair of the FSC

NEW CHALLENGES CONFRONTED BY THE ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION IN THE FINANCIAL SYSTEM

the other hand.

The Conciliation Commission on Payment Disputes (CCPD) and the Sectoral Conciliation Commission on Financial Services (SCCFS) are the bodies for alternative dispute resolution that exist in the national financial system. That's why they are "litmus" for the critical issues in the relations between the banks, financial and payment institutions, on the one hand, and the clients, on

The Conciliation Commission on Payment Disputes has a long, well-known presence in that environment. The new regulation (State Gazette, Issue 101/2015) led to improvement of its activities. The Commission decides on issues that have risen between payment service providers (PSPs) and payment service users (PSUs) if they fall in the scope of a payment service under the provisions of Art. 4 of the Law on Payment Services and Payment Systems (LSPS) and it does not decide on claims for non-material injuries, unjustified enrichment and torts that can be proved in the court. Thus, the wrong practice the Commission to be referred to decide on claims for "moral damages" by clients was ceased. An upper limit for the material value of the claim up to 25 000 BGN was implemented, thus eliminating the possibility merchants to seek for legal resolution of commercial disputes at high value. Currently, within the sense of the Directive, a cheap access to legal assistance is provided to the citizens and merchants in cases of disputes for comparatively low values without the necessity to bring the disputes in the court.

The disputes mainly refer to payment operations without the physical presence of the instruments, to Internet merchants and by using Internet banking with static password for additional security - 3D Secure. In the last years unauthorized payment operations with the physical presence of the payment instruments are noted as they are mainly due to a theft of the payment instrument which is coded with a micro processor (chip) as the theft excludes making a copy of the chip. The theft of the instrument is done mainly after shopping in a hypermarket, after buying electronic tickets at the airport or at the bus station or in other cases when the card was used at crowded places. The information about the secure characteristics of the instruments is achieved through different criminal methods as the card holder is subject to targeted theft. It

Allianz Bank Bulgaria AD

Bulgarian – American Credit Bank AD

Bulgarian Development Bank AD

Central Cooperative Bank AD

CIBANK EAD

Commercial Bank Victoria EAD

D Commercial Bank AD

DSK Bank EAD

Eurobank Bulgaria AD

First Investment Bank AD

International Asset Bank AD

Investbank AD

Municipal Bank AD

Piraeus Bank Bulgaria AD

ProCredit Bank (Bulgaria) AD

Raiffeisenbank (Bulgaria) EAD

Societe Generale Expressbank AD

TBI Bank EAD

Texim Bank AD

Tokuda Bank AD

UniCredit Bulbank AD

United Bulgarian Bank AD

ASSOCIATED MEMBERS

BNP Paribas S.A. – Sofia Branch

Citibank Europe Plc, Bulgaria Branch

ING Bank N.V. – Sofia Branch

ISBANK AG – Sofia Branch

T.G.Ziraat Bankasi A.S. – Sofia Branch

Необходимо е клиентите да бъдат информирани и да опазват персонализираните защитни характеристики, най-вече ПИН-кода си, с не по-малко внимание на тези места, отколкото на банкоматите.

Както е известно, ПКПС не е правораздавателен орган и решава споровете, като отчита интересите и на двете страни. Практиката ѝ е балансирана, но и аргументирана, тъй като членовете на комисията са професионалисти и познават технологията на функциониране на платежните системи. Съдебната практика, от друга страна, е доста рестриктивна при решаването на тези спорове. Една от причините е разпоредбата на чл. 56, ал. 1 ЗПУПС, която прехвърля доказателствената тежест за автентичност на операцията на доставчика на платежни услуги. Цялостното прехвърляне на риска на неразрешена платежна операция върху ползвателя на платежна услуга се основава на вината му. Необходимо е платецът да действа злоумишлено – или чрез измама (dolus), или под формата на умисъл или груба небрежност (culpa lata). В гражданското право вината се предполага само при обикновената небрежност. Във формата ѝ на умисъл или на груба небрежност тя трябва да се доказва от доставчика на платежни услуги. Юридическите факти от субективен характер трудно се доказват, а в повечето случаи това е невъзможно. Ето защо, често в съдебната практика, с краткия мотив, че не е изпълнено задължението за доказване по чл. 56 ЗПУПС, неблагоприятните имуществените последици се присъждат на доставчика на платежни услуги, въпреки наличието на косвена информация, че ползвателят е действал недобросъвестно.

Бих препоръчала доставчиците на платежни услуги да приемат с по-голямо доверие изготвените от ПКПС помирителни споразумения, вместо след безуспешното водене на съдебни дела да бъдат натоварени с допълнителни такси, лихви и адвокатски разходи. Както многократно съм изтъквала, смятам, че и "най-лошото" споразумение е по-добро от "най-доброто" съдебно решение.

Секторната помирителна комисия за разглеждане на спорове в областта на финансови услуги, свързани с предоставяне на потребителски и ипотечни кредити, фактически стартира своята дейност в началото на м. февруари 2016г. Компетентността ѝ е да решава чувствителните за обществеността спорове, свързани с потребителското и ипотечното кредитиране. За разлика от ПКПС, тя все още не е набрала необходимата популярност, но започва да се разпознава от ползвателите на кредитни услуги. Сезирани сме със спорове, произтичащи от опити за заобикаляне на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК за максималния размер на годишните разходи по кредита, за промяна на методиката на лихвообразуване, за законосъобразност на уговорена неустойка и други.

Препоръчително е, с оглед по-добрат информированост на клиентите, субектите от финансовата сфера, които предоставят посочения вид потребителско кредитиране, да посочват в общите си условия, както и на интернет страниците си, че в случай на спор, има орган за алтернативното му решаване – СПКФУ, към който клиентите биха могли да се обърнат.

проф. д-р КАМЕЛИЯ КАСАБОВА
Председател на ПКПС и на СПКФУ

БАНКОВИЯТ СЕКТОР ЕДНА ГОДИНА СЛЕД ПРЕГЛЕДА НА КАЧЕСТВОТО НА АКТИВИТЕ И СТРЕС ТЕСТА НА СИСТЕМАТА

Година след прегледа на качеството на активите (ПКА) и стрес теста (СТ) на системата българският банков сектор показва солидна устойчивост, здрава капиталова адекватност, висока рентабилност и стабилно развитие, на фона на растящи кредитен портфейл и привлечен депозитен ресурс. Подкрепя за това оказва основно благоприятно състояние на икономиката на България, характеризиращо се с по-бърз растеж от средния за европейската и световната икономика, ниска безработица и растящи доходи, въпреки ефектите, които ниските лихвени проценти и регулаторната среда оказват върху банковата система.

В края на август 2017г. нетният общ оперативен приход на 27-те банки, опериращи в България, възлиза на 2,52 млрд. лв., като намалява с 8,9% на годишна база, сочат изчисленията на база данните на Българска народна банка (БНБ). От него 71%

is necessary the client to be informed and to keep her/his personal characteristics, her/his PIN-code, even with higher attention at such places than at the ATMs.

As it is known CCPD is not a court body and it decides on disputes by reflecting the interests of both sides. Its practice is balanced but it is justified as the members of the commission are professionals and they know the technology and functioning of payment systems. On the other hand, the court practice is rather restrictive at the resolution of such disputes. A reason for that are the provisions in Art. 56, para. 1 of LSPSPS which give grounds to transfer the burden of proof for the authenticity of the operation to the payment service provider. The entire transfer of the risk for the unauthorized payment operation to the payment service user is based on her/his guilt. The payer should act in a malicious way – or by fraud (dolus), or in the form of malice or gross negligence (culpa lata). In the civil law the guilt is supposed only in cases of ordinary negligence. When it is in the form of malice or gross negligence it should be proved by the payment service provider. The legal facts of subjective character are difficult to be proved and in the majority of cases it is impossible. For that reason, it is a common court practice with the justification that the obligation for proving in accordance with Art. 56 of LSPSPS is not fulfilled, the unfavorable material consequences to be judged to the payment service provider despite the existence of indirect information that the payment service user has acted in a negligent manner.

I would recommend the payment service providers to accept with higher confidence the resolutions decisions of the CCPD instead of leading lawsuits which bring additional fees, interest payments and lawyers' fees. As I have pointed out many times I consider that "the worst" agreement is better than the "best" lawsuit.

The Sectoral Conciliation Commission dealing with disputes in the field of consumer and mortgage lending has started its activities in practice since the beginning of February, 2016. Its competences are related with disputes that are sensitive for the community related with consumer and mortgage loans. Contrary to CCPD, it has not become popular enough yet but the consumers of loan services have started to know it. We are referred with disputes arising from attempts not to apply the imperative provisions of Art. 19, para. 4 of the Consumer Credit Law for the maximum amount of the annual loan expenses, the amendments in the interest rate methodology, the legality of the penalty rate, etc.

Considering the possibility for providing better information to the client it is recommended the financial companies which offer the above mentioned type of consumer loans to indicate in the framework agreement as well as on their Internet sites that there is a body for alternative dispute resolution – SCCFS - which the clients can turn to.

Prof. Kamelia Kassabova, Ph.D.
Chairperson of CCPD and SCCFS

THE BANKING SECTOR ONE YEAR AFTER THE ASSET QUALITY REVIEW AND THE STRESS TEST OF THE SYSTEM

One year after the Asset Quality Review (AQR) and the Stress Test (ST) of the system the Bulgarian banking sector showed solid resilience, sound capital adequacy, high profitability and stable growth on the back of rising credit portfolio and attracted deposit resources. This was supported by the favorable condition of the Bulgarian economy, characterized by faster growth than the average for the European and the world economy, low unemployment and rising incomes, despite the effects of the low interest rates and the regulatory environment on the banking system.

The calculations based on the Bulgarian National Bank (BNB) data show that as of the end of August 2017 the net total operating

Алианц Банк
България АД

Банка ДСК ЕАД

Банка Пиреос
България АД

Българо-
Американска
кредитна банка АД

Българска банка
за развитие АД

Инвестбанк АД

Интернешънъл
Асет Банк АД

Обединена
българска
банка АД

Общинска
банка АД

ПроКредит Банк
/България/ АД

Първа
инвестиционна
банка АД

Райфайзенбанк
/България/ ЕАД

СИБАНК ЕАД

Сосиете Женерал
Експресбанк АД

Тексим Банк АД

Ти Би Ай Банк ЕАД

Токуда Банк АД

Търговска банка
"Виктория" ЕАД

Търговска
банка Д АД

УниКредит
Булбанк АД

Централна
кооперативна
банка АД

Юробанк
България АД

АСОЦИИРАНИ
ЧЛЕНОВЕ

БНП Париба –
клон София

ИНГ Банк Н.В. –
клон София

ИШБАНК АГ –
клон София

Ситибанк Европа
АД, клон България

Те Дже Зираат
Банкасъ –
клон София

се формират от нетния лихвен доход, който към 31 август 2017г. е 1,79 млрд. лв., при 1,88 млрд. лв. преди година. Това представлява понижение от 4,8% на годишна база. Само приходите от лихви са със 7,9%, или със 175 млн. лв. по-ниски, в сравнение с година по-рано, възлизайки на 2,05 млрд. лв. Разходите за лихви се понижават с 25,1% за година до 256 млн. лв.

Нетният доход от такси и комисиони нараства с 8,5% до 657,8 млн. лв. за първите осем месеца на 2017г., спрямо същия период на 2016г. Той формира 26,1% от нетния общ оперативен приход на системата. Само приходите от такси и комисиони се повишават с 8,2% на годишна база, или с 57 млн. лв., до 755 млн. лв., при 698 млн. лв. към края на август миналата година. Ръстът се дължи на непрекъснатото нарастване на кредитния портфейл на банковата система от лятото на 2016г. насам, вследствие на ниските лихвени проценти по кредитите и повишеното търсене на кредити сред домакинства и предприятия, независимо от стагнацията в кредитирането, която се наблюдаваше при подготовката на банките за ПКА и СТ. Кредитирането за частния сектор бележи умерени темпове на покачване в рамките на 3,5-4% на годишна база, като такива последно са отчетени през лятото на 2012г. Допълнителна роля за ръста на приходите от услуги изиграват и новите продукти и услуги, предлагани от банките, свързани, както с инвестициите в дигитално обслужване, така и с желанието на кредитните институции да удовлетворят в максимална степен непрекъснато променящите се изисквания на клиентите. На този фон спадът на приходите от лихви със 175 млн. лв. за година видно не се компенсира от увеличението на приходите от такси, което е само 57 млн. за година, въпреки нарастващия бизнес от основна дейност.

Подкрепа за финансовите резултати на сектора изиграват по-ниските разходи за издръжка на банките и намалените разходи за обезценки. Административните разходи, към които се причисляват разходите за персонал, са с 1% по-ниски спрямо осемте месеца на 2016г., като достигат 1,05 млрд. лв. Общите оперативни разходи, като сума от административните разходи и амортизацията, се понижават с близо 1% на годишна база до 1,17 млрд. лв.

В периода януари-август 2017г. банковата система прави по-малко обезценки спрямо същия период на предходната година. Техният размер намалява с 18,7% спрямо януари-август 2016г. до 359,7 млн. лв. За по-малкия размер на обезценките роля изиграват по-доброто качество на кредитния портфейл и тенденцията за спад на необслужваните кредити - като дял, като абсолютна стойност и наблюдавана във всички сегменти. Към 30 юни 2017г. обемът на необслужвани кредити (без централни банки и кредитни институции) се свива до 6,79 млрд. лв. Делът на необслужваните кредити средно за банковата система се понижава до 12,22% от 14,54%, колкото бе в края на юни 2016г., според изчисления на базата на данни от управление "Банков надзор" на БНБ. Степента на покритие с обезценка на brutните необслужвани кредити и аванси е над 53%, спрямо около 45% за европейските банки, по данни на Европейската централна банка (ЕЦБ).

За осем месеца банковата система отчита нетна печалба в размер на 913,2 млн. лв., при 1,04 млрд. лв. за същия период на 2016г., което представлява намаление от 12,1% на годишна база. Следва да се има предвид, че финансовият резултат на системата за изминалата година бе повлиян от еднократни фактори, един от които е извънредният приход за банките от сделката между Visa Europe и Visa Inc. Еднократният ефект, оценен от БНБ на 186 млн. лв., бе факт през юни 2016г. Изключвайки го, в края на август 2017г. можем да кажем, че нетната печалба на сектора всъщност расте със 7% на годишна база.

С оглед на това, рентабилността на банките в България се оказва по-висока от средната на европейските им конкуренти, които са под надзора на ЕЦБ. Към 30 юни 2017г. нивото на показателя възвръщаемост на активите (ROA) е 1,44% спрямо 1,27% към 31 март 2017г. (при средно ниво за европейските банки, надзиравани от ЕЦБ, от 0,46%, според актуалните данни на ЕЦБ за първото тримесечие на 2017г.). Възвръщаемостта на капитала (ROE) на банките в България възлиза на 10,9% към края на второто тримесечие на 2017г., в сравнение със стойността на ROE от 9,5% към края на първото тримесечие, а по данни на ЕЦБ, към края на първото тримесечие на 2017г. стойността на ROE за надзираваните от нея банки възлиза на 7,1%.

Същевременно, депозитите в банковата система продължават да нарастват, като в края на месец август прехвърлят границата от 70 млрд. лв., възлизайки на 71,7% от прогнозния брутен вътрешен продукт на България за 2017г., което е доказателство за запазването на високото доверие в

income of the 27th banks, operating in Bulgaria, was BGN 2,52 billion, declining by 8,9% year-on-year (Y-o-Y). The net interest income makes 71% of the net total operating income as it was BGN 1,79 billion as of 31st of August 2017 compared with BGN 1,88 billion a year ago. It is a drop by 4,8% on an annual basis. Only the interest revenues were lower by 7,9% on an annual basis, or by BGN 175 million, compared to the same period a year ago, when the figure was BGN 2,05 billion. The interest expenses declined by 25,1% Y-o-Y to BGN 256 million.

The net income from fees and commissions grew by 8,5% to BGN 657,8 million in the first eight months of 2017 compared to the same period of 2016. They made up 26,1% of the total net operating income of the system. Only the income from fees and commissions increased by 8,2% on an annual basis, or by BGN 57 million, reaching BGN 755 million as of 31st of August 2017 compared with BGN 698 million a year ago. The increase was due to the continuous growth of the credit portfolio of the banking system since the summer of 2016, due to the low interest rates on loans and the increased credit demand from households and corporations, despite the stagnation in lending, which was observed in the process of banks' preparation for the AQR and ST. The credit for the private sector experienced modest growth rates of approximately 3,5-4% on an annual basis, as such figures were last observed in the summer of 2012. The new products and services, offered by the banks, related with the investments in digital services and with the credit institutions' desire to satisfy to the maximum extent the ever-changing customers' requirements, played an additional role for the rise of the income from services. However, the drop of the interest income by BGN 175 million for a year has not been compensated by the rise of the fees and commissions income by only BGN 57 million, despite the increasing core banking business.

The lower bank operating expenses and the reduced impairment costs also provided a support for the financial performance in the sector. The administrative expenses, which include the staff costs, are by 1% lower compared to their amount for the first eight months of 2016, reaching BGN 1,05 billion. The total operating expenses, as a sum of the administrative costs and depreciation, decreased by almost 1% on an annual basis to BGN 1,17 billion.

During the period January-August 2017 the banking system had accumulated less impairments compared with the same period last year. Their amount declined by 18,7% to BGN 359,7 million compared with the period January-August 2016. A key role for the lower amount of the impairments played the better quality of the credit portfolio and the tendency for the decline in the non-performing loans - both as a share and in absolute terms for all segments. As of June 30, 2017, the value of the non-performing loans (excluding Central banks and credit institutions) dropped to BGN 6,79 billion. The average share of the non-performing loans in the banking system declined to 12,22% from 14,54% as it was as of the end of June 2016, according to the calculations on the basis of the BNB's Banking Supervision Department data. The impairment coverage ratio of gross non-performing loans is above 53% compared to 45% for the European banks, according to the European Central Bank (ECB) data.

For the first eight months of 2017 the banking system recorded a net profit at the amount of BGN 913,2 million compared to BGN 1,04 billion for the same period of 2016, which shows a drop of 12,1% on an annual basis. It should be taken into consideration that the financial result of the system for the past year was influenced by one-off factors, one of which was the extra income from the transaction between Visa Europe and Visa Inc. The one-off effect, evaluated by the BNB was at the amount of BGN 186 million and it occurred in June 2016. Excluding this one-off effect, as of the end of August 2017 it can be pointed out that the net profit was actually by 7% Y-o-Y higher.

Thus, the profitability of the banks in Bulgaria was higher than the average for their European counterparties, which are supervised by the ECB. As of June 30th, 2017, the Return on Assets (ROA) ratio was 1,44% compared with 1,27% as of March 31, 2017 (according to the ECB data for the systemically important banks in euro area as of the end of the first quarter of 2017 that ratio was 0,46%). The Return on Equity (ROE) for the banks in Bulgaria was 10,9% as of the end of the second quarter of 2017 compared to 9,5% as of the end of the first quarter of 2017. For a comparison, the ECB data showed that as of the end of the first quarter of 2017 the level of ROE for the supervised banks was 7,1%.

- Allianz Bank Bulgaria AD
- Bulgarian - American Credit Bank AD
- Bulgarian Development Bank AD
- Central Cooperative Bank AD
- CIBANK EAD
- Commercial Bank Victoria EAD
- D Commercial Bank AD
- DSK Bank EAD
- Eurobank Bulgaria AD
- First Investment Bank AD
- International Asset Bank AD
- Investbank AD
- Municipal Bank AD
- Piraeus Bank Bulgaria AD
- ProCredit Bank (Bulgaria) AD
- Raiffeisenbank (Bulgaria) EAD
- Societe Generale Expressbank AD
- TBI Bank EAD
- Texim Bank AD
- Tokuda Bank AD
- UniCredit Bulbank AD
- United Bulgarian Bank AD
- ASSOCIATED MEMBERS
- BNP Paribas S.A. - Sofia Branch
- Citibank Europe Plc, Bulgaria Branch
- ING Bank N.V. - Sofia Branch
- ISBANK AG - Sofia Branch
- T.G.Ziraat Bankasi A.S. - Sofia Branch

банковата система.

Капиталовата адекватност на сектора остава висока, което подпомага банките в подготовката им във връзка с прилагането на нови директиви, регулации и стандарти, измежду които, но, не само, въвеждането на Втората директива за платежните услуги (PSD 2), Регламента за защита на личните данни (GDPR), въвеждането на Международен стандарт за финансово отчитане 9 (МСФО 9) и прилагането на капиталов буфер от страна на десет банки, определени от БНБ като други системно значими институции (ДСЗИ) от 1 януари 2018г. Според актуалните данни на управление "Банков надзор" на БНБ, в края на юни 2017г. общото съотношение на базовия собствен капитал от първи ред (т.нар. CET 1) е 20,84%, в сравнение със стойността му от 13,74% средно за банките под надзора на ЕЦБ, по данни на ЕЦБ за първите три месеца на годината. На системно ниво съотношението на обща капиталова адекватност за българската банкова система се покачва до 22,55% към края на второто тримесечие на 2017г., като за сравнение, средната стойност на капиталовата адекватност на банките, попадащи в Единния надзорен механизъм, възлиза на 17,45% за същия период.

АББ публикува на страницата си в Интернет, в Раздел "Банковата система", регулярна тримесечна и годишна информация, която цели показване на тенденциите в развитието на икономиката и банковия сектор в България.

Свилен Колев
Експерт "Банкова политика и анализи"
Асоциация на банките в България

КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ

■ Във връзка с учредяване на Комитет на ползвателите към "Централен депозитар" АД, с решение на УС на АББ, по предложение от главния секретар, бяха определени за членове на Комитета, като представители на Асоциацията, г-н Явор Дождевски от СИТИ Банк Европа-клон България, зам. председател на Комитета по капиталови пазари – за титулярен член и г-жа Борислава Димитрова от УниКредит Булбанк АД, председател на Комитета по капиталови пазари – за заместник на титулярния член.

■ С решение на УС на АББ, г-жа Елеонора Христофорова - юристконсулт на АББ, е определена за представител на АББ в листата на Помирнителната комисия по платежни спорове /ПКПС/ и в листата на Секторната помирнителна комисия по финансови услуги, включително и финансови услуги от разстояние /ПК/, свързани с предоставяне на потребителски и ипотечни кредити. Г-жа Христофорова е избрана, също така, да участва, като представител на АББ, в Правния комитет, Комитета по въпросите на потребителите и Комитета по предотвратяване изпирането на пари и финансовите престъпления към Европейската банкова федерация /ЕБФ/.

■ Във връзка с инициатива на АББ за създаване на платформа /Интернет страница/ за повишаване на информираността на потребителите по отношение на сигурността им в кибер пространството и подпомагане превенцията на кибер престъпленията чрез подобряване и подпомагане на кибер сигурността бяха подписани меморандуми за сътрудничество с Главна дирекция за борба с организираната престъпност, както и няколко водещи ИТ компании. С подписването на тези меморандуми за сътрудничество страните заявяват готовност за участие в дейности за повишаване грамотността на Интернет-потребителите относно заплахите в Интернет, както и готовност за съдействие на АББ за обмен на информация и подпомагане изграждането на специализирана Интернет страница за повишаване грамотността на потребителите в областта на кибер сигурността.

At the same time, the amount of the deposits in the banking system continued to increase and as of the end of August 2017 it crossed the BGN 70 billion mark, coming to 71,7% of the forecasted gross domestic product of Bulgaria for 2017, which is an evidence for the maintained high confidence in the banking system.

The capital adequacy of the sector remained high, which helps the banks in their preparation in relation to implement the new directives, regulations and standards as the Second Payment Services Directive (PSD 2), General Data Protection Regulation (GDPR), International Financial Reporting Standard 9 (IFRS 9) as well as the capital buffer for the tenth domestic systemically important banks, defined by the BNB as Other Systemically Important Institutions (O-SIIs) as of the 1st of January 2018. According to the last data of the BNB Banking Supervision Department, as of the end of June 2017 the level of the Core equity tier 1 (CET1) ratio was 20,84% compared to the average of 13,74% for the banks, supervised by the ECB, as of the end of the first quarter of 2017. On a systemic level the Total capital adequacy ratio for the Bulgarian banking system rose to 22,55% as of the end of the second quarter of 2017, compared to the average value of the Total capital adequacy of the banks in the Single Supervisory Mechanism which was 17,45% for the first quarter of 2017.

In the "Banking system" section on its Internet site the Association of Banks in Bulgaria (ABB) publishes regular quarterly and annual information, whose main purpose is to show the development trends in the economy and in the banking sector in Bulgaria.

Svilen Kolev
Banking Policy and Analyses Expert
Association of Banks in Bulgaria

IN BRIEF

In relation with the establishment of Users' Committee at the Central Depository AD by a decision of the Executive Board of the ABB and by a proposal of the Secretary General of the ABB as members of the Committee representing the Association were appointed Mr. Yavor Dojdevski from City Bank – Bulgaria Branch, Deputy Chairman of the Capital Markets Committee as a lead member and Mrs. Borislava Dimitrova from UniCredit Bulbank AD, Chairperson of the Capital Markets Committee as a deputy member.

By a decision of the Executive Board of the ABB Mrs. Eleonora Hristoforova, Legal Advisor at the ABB, was appointed as the ABB representative in the list of the Conciliation Commission on Payment Disputes /CCPD/ as well as in the list of the Sectoral Conciliation Commission on Financial Services, incl. distant financial services, related with consumer and mortgage loans. Mrs. Hristoforova was also elected to participate as an ABB representative in the Legal Committee, Retail Committee and AML and Financial Crime Committee at the European Banking Federation.

In relation with the ABB initiative for creation of a platform / Internet site/ for increasing consumer awareness about cyber security and supporting prevention against cyber crimes through improving and promoting cyber security memorandums for cooperation with the Chief Directorate for Combating Organized Crime as well as with some leading IT companies were signed. By signing memorandums for cooperation the parties declared their desire and readiness to participate in activities aiming to increase the awareness of Internet consumers about the Internet threats as well as their readiness to exchange information and to support the creation of specialized Internet site for increasing consumer awareness in the field of cyber security.

Отговорен редактор:
Ирина Марцева
Главен секретар

Координатор:
Цветана Илиева
началник
направление

България,
София 1000,
ул. "Княз Борис I" 97

Телефони:
02/ 986 52 01
02/ 981 64 93
02/ 980 76 69

Факс:
02/ 981 43 91

E-mail:
abb@abanksb.bg
www.abanksb.bg

PUBLISHER:
ASSOCIATION
OF BANKS IN
BULGARIA

Responsible Editor:
Irina Martseva,
Secretary General

Coordinator:
Tsveta Ilieva
Head of Division

Bulgaria
Sofia 1000
97, Knyaz Boris I Str.

Tel:
+359 2 981 6493
+359 2 980 7669
+359 2 986 5201

Fax:
+359 2 981 4391

E-mail:
abb@abanksb.bg
www.abanksb.bg

Дизайн

Design